

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylöl 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	7
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	10
7. DENETİM BULGULARI.....	11

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Ekonomik Sınıflandırmaya göre Bütçe Giderleri ve Ödenekler.....	3
Tablo 2: Proje Gerçekleşmeleri (TL)	4
Tablo 3: Erasmus ve AB proje Gerçekleşmeleri (€)	5
Tablo 4: Ekonomik sınıflandırmaya Göre Bütçe Gelirleri (TL)	6

KISALTMALAR

BMMYK	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR)
DAFI	Albert Einstein Alman Akademik Mülteci Girişimi Fonu (Albert Einstein German Academic Refugee Initiative)
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
HESP	Higher Education Support Programme
KMYKK	Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
TÖMER	Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi
YTB	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kuruma Tahsisli Taşınmazın Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
2. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması
3. Özel Maliyetler Hesabının Kullanılmaması

B. Diğer Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), kamu tüzel kişiliğini haiz, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (KMYKK)' na ekli (II) sayılı Cetvel 'de sayılan özel bütçeli kuruluşlardan olup Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı olarak faaliyetlerini yürütmektedir.

06.04.2010 tarihinde yürürlüğe giren 5978 sayılı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile kurulmuş ve 15.07.2018 tarih ve 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden düzenlenmiştir.

Kararnamenin 732'nci maddesinde Kurumun faaliyetleri :

“a) Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızla ilgili çalışmalar yapmak ve sorunlarına çözüm üretmek,

b) Soydaş ve akraba topluluklar ile sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla bu topluluklara yönelik faaliyetler yürütmek,

c) Avrupa Birliği çerçevesinde yürütülen projeler ile Yükseköğretim Kurulu ve üniversiteler hariç olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarınca ülkemizde eğitim görmesi uygun görülenlerle, uluslararası anlaşmalar çerçevesinde ülkemize gelen öğrencilerin, ülkemizdeki eğitim süreçlerinin başarılı bir şekilde sonuçlandırılması için her türlü esası belirleyerek, ilgili kurumlar arasındaki koordinasyonu sağlamak,” olarak belirtilmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

YTB'NİN kuruluş, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin usul ve esaslar, 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 732-753'üncü maddeleri arasında düzenlenmiştir. Başkanlık, Kuruluş Kanunu ve diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek amacıyla merkez teşkilatı olarak kurulmuştur.

Kararname'nin 736-746'ncı maddeleri arasında kurumsal yapı düzenlenmiş ve birimlerin görevleri sayılmıştır.

Anılan Kararname'nin “Başkan, başkan yardımcıları ve başkanlık müşavirleri” başlıklı 736'ncı maddesinde;

“(1) Başkan, Başkanlığın en üst amiri olup, Başkanlık hizmetlerini; mevzuata, Başkanlığın amaç ve politikalarına, stratejik planına, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak düzenler, yürütür ve hizmet birimleri arasındaki koordinasyonu sağlar. Başkan, Bakana karşı sorumludur.

(2) Başkana yardımcı olmak üzere en çok üç başkan yardımcısı atanabilir. Başkan yardımcıları, Başkan tarafından verilen görevleri yerine getirir ve Başkana karşı sorumludur.

(3) Başkanlıkta özel önem ve öncelik taşıyan konularda Başkana yardımcı olmak üzere en çok üç başkanlık müşaviri görevlendirilebilir.” Denilmektedir.

Kamu idaresinin hizmet birimleri, Kararname'nin 737'nci maddesinde,

“a) Yurtdışı Vatandaşlar Daire Başkanlığı.

b) Kültürel ve Sosyal İlişkiler Daire Başkanlığı.

c) Kurumsal İlişkiler ve İletişim Daire Başkanlığı.

ç) Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanlığı.

d) Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.

e) Personel Daire Başkanlığı.

f) Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı.

g) Bilgi İşlem Daire Başkanlığı.

ğ) Hukuk Müşavirliği” şeklinde sayılmıştır.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde düzenlendiği üzere, Başkanlık görevleri ve süresi belirtilmek kaydıyla Başkanın teklifi ve Bakanın onayı ile özel ihtisas ve araştırma komisyonları kurabilir. Başkanlık bünyesinde görev alanı ile ilgili olarak kurulacak ülke ve bölge masaları Bakan oluruyla belirlenecektir.

Ayrıca Başkanlık, ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca yurtiçinde ve yurtdışında hizmetlerini takip ve koordine etmek için gerekli görülen yerlerde Başkanın teklifi ve Bakan onayı ile koordinasyon ofisleri açabilir. Ofislerin çalışma esasları Başkanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenecektir. Bu kapsamda, Ankara ve İstanbul'da açılmış iki adet Koordinasyon Ofisi bulunmaktadır.

Kamu idaresinde 2022 yılı sonu itibariyle 167 memur, 47 sözleşmeli personel, 4 sözleşmeli bilişim personeli ve 132 sürekli işçi olmak üzere toplam 350 personel görev yapmaktadır.

1.3. Mali Yapı

YTB, 5018 sayılı KMYKK'ye göre bir bakanlığa bağlı olarak belirli bir kamu hizmetini

yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve bu Kanun'a ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli bir idaredir.

2022 yılında kuruma, 7344 Sayılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile önceki yıla göre yaklaşık % 14,96 artışla 452.783.000,00 TL tutarında ödenek tahsis edilmiştir. 2022 yılı içinde ise toplam 232.974.660,00 TL ekleme yapılmıştır. Toplam 685.757.660,00 TL'lik ödeneğin yaklaşık % 99,57 olan 682.827.114,00 TL'si harcanmıştır.

Tablo 1: Ekonomik Sınıflandırmaya göre Bütçe Giderleri ve Ödenekler

Ekonomik Kod	Açıklama	Başlangıç Bütçe Ödeneği TL	Nihai Ödenek TL	Bütçe Gideri TL	Gerçekleşme Yüzdesi
01	Personel Giderleri	47.758.000	67.099.990	66.239.798	98,72
02	Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Pr.	7.680.000	10.790.400	10.502.377	97,33
03	Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	12.444.000	30.350.700	30.059.954	99,04
05	Cari Transferler	380.401.000	559.516.570	558.078.705	99,74
06	Sermaye Giderleri	4.500.000	18.000.000	17.946.280	99,70
07	Sermaye Transferleri	0	0	0	0
	Genel Toplam	452.783.000	685.757.660	682.827.114	99,57

Cari transferler Kurumun bütçe giderleri içerisinde %81,73 oran ile en yüksek paya sahip olan kalemdir. Bu gider türünde yapılan harcamalar; dernek ve vakıf gibi sivil toplum kuruluşlarına proje yardım talepleri doğrultusunda yapılan karşılıksız ödemeleri ve ayrıca ülkemize burslu olarak eğitim amacıyla gelen uluslararası öğrencilere karşılıksız şekilde yapılan aylık burs, uçak bileti, Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) ücreti, barınma desteği, sağlık sigortası vb. her türlü harcamaları kapsamaktadır.

Ayrıca Başkanlık tarafından dış kaynaklı fonlar kullanılarak Suriyeli ve diğer uluslararası öğrencilerin yükseköğrenime erişimini sağlamak amacıyla Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK), bir sivil toplum kuruluşu olan SPARK ve İslam Kalkınma Bankası ile ortaklaşa projeler yürütmektedir. Bu projeler kapsamında Başkanlık öğrencilerin seçilmesi, eğitim görecekları kurumlara yerleştirilmesi, aylık burslarının ve

barınma desteklerinin ödenmesi ile öğrencilerin Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Sağlık Sigortası ve cari hizmet maliyetlerinin karşılanmasından sorumludur.

BMMYK ile ortak yürütülen Higher Education Support Programme (HESP) Projesi kapsamında 2022 yılında Başkanlığa 8.283.441,00 TL aktarılmıştır. Proje kapsamında 7.967.378,50 TL harcanmış olup, öğrenciler tarafından yapılan 1.300,00 TL'lik burs iadesi, ödenme imkânı kalmamış ve bu nedenle gelir kaydedilecek 45.800 TL ile 2022 yılı HESP bütçesinde 522.258,33 TL kalmıştır. Bu tutar BMMYK hesabına geri gönderilecektir.

BMMYK ile yapılan Albert Einstein German Academic Refugee Initiative (DAFI) Projesi kapsamında 2022 yılı içerisinde Başkanlığa 9.261.123,31 TL aktarılmış ve 2022 yılı bütçesi kapsamında 9.095.952,23 TL harcanmıştır. Öğrenciler tarafından yapılan 1.000,00 TL'lik burs iadesi ve ödenme imkânı olmayan emanet hesaplarındaki gelir kaydedilecek 5.000,00 TL ile DAFI Bütçesinde 433.031,31 TL kalmıştır. Bu tutar BMMYK hesabına geri gönderilecektir.

Başkanlık tarafından, Suriyeli sığınmacılara yönelik verilecek yükseköğretim alanındaki destek için uluslararası bir sivil toplum kuruluşu olan ve ülkemizde yükseköğretim alanında faaliyet gösteren SPARK ile işbirliği yapılmış ve bu kapsamda SPARK tarafından Başkanlığa 2022 yılı içerisinde 9.480.517,69 TL aktarılmıştır. Yıl içinde yapılan harcama 9.753.256,00 TL'dir. Burs şartlarını sağlayamamaları nedeniyle gelir kaydedilmek üzere öğrencilerce iade edilen 57.481,50 TL'lik burs iadesi ve 2021 yılından 2022 yılına devreden 3.617.157,02 TL ile SPARK bütçesinde 3.419.400,21 TL kalmış olup bu tutar 2023 yılına devredilmiştir. Proje devam etmektedir.

İslam Kalkınma Bankası ile ortak yürütülen burslandırma programı çerçevesinde İslam Kalkınma Bankası tarafından Kuruma aylık burs, katkı payı, genel sağlık sigortası ve destek personeli ödemelerini karşılamak için 2022 yılı içerisinde 8.656.530,52 TL aktarılmıştır. Bu proje kapsamında 2022 yılı içerisinde harcanan tutar ise 24.256.856,95 TL olarak gerçekleşmiştir. Gelir kaydedilmek üzere iade edilen 288.564,85 TL'lik tutar ile ve 2021 yılından 2022 yılına devreden 17.519.147,23 TL ile 2022 yılı sonunda 2.207.385,65 TL 2023 yılına devretmiş olup proje devam etmektedir.

Tablo 2: Proje Gerçekleşmeleri (TL)

Proje Hesap Adı	2022 Açılış Bakiyesi	2022 Tahsilat	2022 Diğer Gelir	2022 Harcama	2023 Devir
BMMYK-HESP	159.095,83	8.283.441,00	47.100,00	7.967.378,50	522.258,33
BMMYK-DAFI	261.860,23	9.261.123,31	6.000,00	9.095.952,23	433.031,31

SPARK	3.617.157,02	9.480.517,69	74,981,50	9.753.256,00	3.419.400,21
İKB	17.519.147,23	8.656.530,52	288.564,85	24.256.856,95	2.207.385,65
TOPLAM	21.557.260,31	35.681.612,52	416.646,35	51.073.443,68	6.582.075,50

Diğer taraftan, "Active Citizenship For Minority Groups" isimli ve 2020-1-TR01-KA204-093295 numaralı Türkiye Ulusal Ajansı tarafından desteklenen bir Avrupa Birliği Erasmus projesi yürütülmektedir. Proje 2021-2023 yılları arasında 24 aylık bir süreçte uygulanmaktadır. Proje için hibe edilen toplam bütçe 158.745 €'dur. Projenin hedef kitlesini Avrupa'da yaşayan ve Türk tabiyetine mensup gruplar oluşturmaktadır. Ulusal Ajans tarafından 2020 yılı sonunda ve 2021 yılında bu proje için toplam 126.996,00 € Başkanlığa gönderilmiştir. Bu proje kapsamında 2021 yılı sonuna kadar 110.655,12 € harcanmış olup, 2022 yılı içerisinde gerçekleşen harcama tutarı 13.530,86 €'dur. Bu proje için özel olarak açılmış kurum hesabında kalan 3.062,02 Euro ve tarafımıza iletilecek bütçenin geri kalan kısmı proje kapsamındaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için kullanılacaktır.

Bunun yanında, "Youth Entrepreneurship and Empowerment Project" isimli ve 2021-1-TR01-KA220-000029263 numaralı Türkiye Ulusal Ajansı tarafından desteklenen bir Avrupa Birliği Erasmus+ projesi yürütülmektedir. Proje 2022-2024 yılları arasında 24 aylık bir süreçte uygulanmaktadır. Proje için hibe edilen toplam bütçe 144.152 €'dur. T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı Avrupa Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Türkiye Ulusal Ajansı) tarafından 2022 yılı içerisinde 57.660,80 € Başkanlığa gönderilmiştir. Bu proje kapsamında 2022 yılı içerisinde gerçekleşen harcama tutarı 55.006,08 €'dur. Proje için ek bütçenin geri kalan kısmı proje kapsamındaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için kullanılacaktır.

Tablo 3: Erasmus ve AB proje Gerçekleşmeleri (€)

Proje Adı	2022 Açılış Bakiyesi	2022 Tahsilat	2022 Harcama	2023 Devir	2023 Devir (TL)
Active Citizenship For Minority Groups	16.340,88	0	13.530,86	3.062,02	61.150,99
Youth Entrepreneurship and Empowerment Project	0	57.660,80	55.006,08	2.654,80	53.018,48
TOPLAM	74.001,68		68.536,94	5.716,82	114.169,47

Başkanlığın gelirleri şunlardır:

- Genel bütçeden yapılacak yardımlar.
- Başkanlığa yapılacak her türlü bağış, yardım ve vasiyetler.

- c) Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.
d) Diğer gelirler.

Aşağıda ekonomik kodlamanın birinci düzeyi esas alınarak oluşturulmuş 2022 bütçegirlerine ilişkin tabloda yer verilmiştir.

Tablo 4: Ekonomik sınıflandırmaya Göre Bütçe Gelirleri (TL)

Ekonomik Kod	Bütçe Gelirlerinin Türü	Bütçe Geliri	Büt. Gel.Red ve İadeler	Net Bütçe Geliri
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	59.456,86	-	59.456,86
4	Alınan Bağışlar ve Yardımlar	651.660.070,00	-	651.660.070,00
5	Diğer Gelirler	43.787.271,74	-	43.787.271,74
TOPLAM		695.506.798,60	-	695.506.798,60

Teşebbüs ve mülkiyet geliri olarak tabloda gözükken rakam Kurumun elde etmiş olduğu lojman kira gelirleridir. Alınan bağış ve yardımlar kapsamında, Kurumun özel bütçe olması nedeniyle Hazineden yapılan kaynak aktarımı ile nispeten az bir miktarda bağış bulunmaktadır. Diğer çeşitli gelirler içerisinde ise; bir kamu kurumundan gelen destek, mükerrer ödendiği tespit edilen öğrenci harç ödemelerinin iadesi, proje ödemelerinden artan paraların iadesi, çeşitli sebeplerden kaynaklanan öğrenci burs iadeleri gibi kalemler bulunmaktadır.

Kurumun faaliyet sonuçları tablosuna göre; 2022 yılı faaliyet gideri 727.484.914,40 TL, net faaliyet geliri 732.193.638,89 TL olup dönem olumlu faaliyet sonucu 4.708.724,51 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

YTB, 5018 sayılı KMYKK'ye ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli bir idaredir. Bütçe işlemleri bakımından ilgili yıl bütçe kanunlarına tabidir. Bütçe ve ödenek yapısı, merkezi bütçe prosedürlerine tabii olarak yürütülmektedir.

Başkanlığın mali işlemlerin muhasebeleştirilmesinde tabii olduğu mevzuat, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Merkezi

Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'dir. Muhasebeleştirmede, Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi kullanılmaktadır. Başkanlık, 23.10.2019 tarihi itibarıyla Tek Hazine Kurumlar Hesabı sistemine geçmiş bulunmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Geçici
- Kesin Mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli veya envanter defteri.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

1. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenmiş olup, ilgililere bildirilmiştir.
2. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme

çalışmaları kısmen yeterlidir. Başkanlık personeline etik değerlere ilişkin bilgi verilmekte ve "Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi" Başkanlık personeline imzalatılmaktadır. Etik kurallar bilinmekle birlikte farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmaların yetersizliği nedeniyle kısmen yeterlidir.

3. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, 657 sayılı Kanun, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Uzmanlığı Yönetmeliği, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığında Çalıştırılacak Sözleşmeli Personel Hakkında Yönetmelik gibi mevzuat çerçevesinde belirlenmiş durumdadır. Bununla birlikte, personelin performans değerlendirmesine yönelik hususların yazılı olarak belirlenmesine ihtiyaç bulunmakta olup kısmen yeterlidir.

4. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, prosedürler henüz belirlenmemiştir, bu konuda yürütülen çalışmalar devam etmektedir.

Risk Değerlendirme Standartları

5. Kurum 2019-2023 yıllarını kapsayan Stratejik planı, 5018 Sayılı Kanun, Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu gibi mevzuat çerçevesinde katılımcı yöntemler kullanılarak zamanında yayımlanmıştır. İçerik açısından mevzuata uygundur.

6. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

7. İç kontrol risklerinin tanımlanmasıyla ilgili bazı çalışmalar yapmış olmakla beraber idarenin hâlihazırda oluşturulmuş periyodik, düzenli ve sistemli bir Kurumsal Risk Yönetim Sistemi bulunmamaktadır. Henüz söz konusu riskler belirlenmediğinden bu çalışmalar yeterli değildir.

8. Risklerin değerlendirilmesine yönelik riskler henüz belirlenmediğinden, risklerin değerlendirilmesi yönünde de herhangi bir çalışmaları henüz yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

9. İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri yazılı olarak hazırlanmıştır. Ancak süreçlerin personele duyurulması ve otomasyonu açısından eksiklikler vardır.

10. İdarede yapılan görevlendirmelerde, yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

11. İdarede yapılan görevlendirmelerde, farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. Görev dağılım çizelgeleri oluşturulurken faaliyet veya mali karar ve işlemin farklı kişilere verilmesi sağlanmıştır.

12. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri henüz belirlenmemiştir.
13. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur.
14. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

15. İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.
16. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

17. İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.
18. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 3 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 2'si doludur.
19. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur. 2022 Yılı İç Denetim Programı kapsamında, 5 süreç ile ilgili iç denetim faaliyeti gerçekleştirilmiştir. İç Denetim faaliyetleri; Mali Destek, Kamu İhale Kanunu 3-z istisna kapsamında yapılan mal ve hizmet alımları, Özel Hesabın kullanımı, Uluslararası Öğrenciler ve Yurtdışı Vatandaşlar Daire Başkanlıklarının mali süreçlerini kapsamaktadır. 2022 yılı içerisinde yapılan denetimler sonucunda hazırlanan 3 rapor Üst Yönetici onayıyla yürürlüğe girmiştir. 2 sürece ilişkin denetim ise raporlama aşamasındadır. "Stratejik Plan Hazırlama Sürecine" ilişkin başlanan Danışmanlık Faaliyeti 2023 yılında da devam edecektir. Programda yer alan danışmanlık faaliyeti dışında Kurum personeline; Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Özel Hesap Kullanımı, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3üncü Maddesinin (z) Bendi Kapsamında Yapılan Mal ve Hizmet Alımı ve Mali süreçlere ilişkin eğitim verilmiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine

varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kuruma Tahsisli Taşınmazın Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

2022 yılı Taşınmaz işlemlerinin incelenmesinde; Edirne Valiliği'nin 21.07.2022 tarih ve 848 sayılı oluru ile kuruma bedelsiz olarak tahsis edilen taşınmazın (Edirne Valiliği Devlet Konukevi olarak kullanılan konak) ofis binası olarak muhasebe kayıtlarında işlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “Taşınmaz tahsisi” başlıklı 47’inci maddesinin birinci fıkrasında “*Kamu idareleri, kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz....*”.

“Kayıt zamanı” başlıklı 50’nci maddesinde de ” *Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır.* ”denilmektedir.

Mülkiyeti diğer kamu idarelerine ait olup bir başka kamu idaresine tahsis edilen taşınmazların tahsis edildikleri kamu idarelerinin mali tablolarında gösterilmesi ve kamu idarelerine ait mali tabloların doğru ve güvenilir bir şekilde üretilebilmesi için Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 130, 131 ve 132’nci maddeleri ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 170, 172, 174, 176 ve 186’nci maddelerinde tahsis edilen taşınmazların izlenebilmesi amacıyla ilgili hesapların detayında 27.12.2014 tarihli ve 29218 (Mükerrer)

sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan Maliye Bakanlığının 41 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü (Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Detaylı Hesap Planları) Genel Tebliğinde “03-Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar” yardımcı hesapları belirlenmiştir. .

Taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; ilgisine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabına (03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) borç, 500-Net Değer Hesabına (12.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 500-Net Değer Hesabına (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman *Tutarı*) borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, Edirne Valiliği tarafından kuruma tahsis edilen taşınmaza ait ilişkin belgeler temin edilerek söz konusu taşınmazın ilgili hesap kodlarında muhasebe kayıtlarının yapılmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, tahsisli olarak kullanılan ve muhasebe kayıtlarında yer almayan taşınmazın ilgili hesaplara kaydının yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

Kurum bünyesinde istihdam edilen işçiler için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmadığı ve ilgili hesaplara kayıt yapılmadığı tespit edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin “Temel kavramlar” başlıklı 5’inci maddesiyle; dönemsellik kavramı, "*kamu idarelerinin faaliyetleri, belirli dönemlerde raporlanır ve her dönemin faaliyet sonuçları diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanır*" ve ihtiyatlılık kavramı, "*muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı bu Yönetmelikte belirtilen durumlarda karşılık ayrılır*" şeklinde tanımlanmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabına ilişkin düzenlemeler getiren “Hesabın Niteliği” başlıklı 291’inci maddesinde; “*Kıdem tazminatı karşılığı hesabı, ilgili mevzuatı uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılır.*” denilmektedir.

Aynı Yönetmeliğin 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabına ilişkin düzenlemeler getiren “Hesabın Niteliği” başlıklı 342’nci maddesinde; “*Kıdem tazminatı karşılığı hesabı, ilgili mevzuatı uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları*

karşılıklarının izlenmesi için kullanılır.” hükmü yer almaktadır.

Kamu idaresi cevabında bulguya katıldığını, Kıdem tazminatı karşılığı ayırmak için sürekli işçi statüsündeki her bir personel için ayrı ayrı emeklilik dönemlerine göre hesaplanacak kıdem tazminatlarının bugünkü değere indirgenmiş formasyonu üzerinde ivedilikle çalışılacağını ve 472 ve 372 kayıtlarının yapılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri gereğince Başkanlık bünyesinde istihdam edilen işçiler için muhasebenin ihtiyatlılık kavramı ve dönemsellik ilkesi gereği 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabını kullanmak suretiyle kıdem tazminatı karşılığı ayrılması ve bu karşılıklardan faaliyet dönemi içerisinde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatlarına ait kısımları 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabına aktarması gerekmektedir. Söz konusu hesapların kullanılmaması mali tabloların eksik bilgi vermesi ve mevcut durumu doğru yansıtmamasına neden olmaktadır.

BULGU 3: Özel Maliyetler Hesabının Kullanılmaması

Başkanlık tarafından hizmet binası olarak kullanılmak üzere kiralanan taşınmaz için yapılan değer artırıcı nitelikteki harcamaların 264-Özel Maliyetler Hesabına kaydedilmeksizin doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 264-Özel Maliyetler Hesabının niteliğine ilişkin 198'inci maddesinde bu hesabın hangi işlemlerde kullanılacağı; aynı Yönetmeliğin “Maddi Olmayan Duran Varlık” başlıklı 192'nci maddesinin ilk iki fıkrasında ise maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunun hangi işlemlerde kullanılacağı ve hangi hesaplardan oluştuğu açıklanmıştır.

Buna göre, Kurum tarafından kiralanan gayrimenkullerin geliştirilmesi veya ekonomik değerinin kalıcı olarak artırılması amacıyla yapılan giderler ile bu gayrimenkullerin kullanılması için yapılp kira süresinin sonunda mal sahibine bırakılacak olan varlıkların 26-Maddi Olmayan Duran Varlıklar grubunda izlenmesi gerekmektedir.

Anılan Yönetmeliğin 193'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendinde, maddi olmayan duran varlıkların amortisman işlemleri açıklanmış ve maddi olmayan duran varlıkların ilgili hesapta izlenmesi ve yıl sonunda amortisman ayrılması gerektiği belirtilmiştir.

Ancak, yapılan incelemede Başkanlık tarafından hizmet binası olarak kullanılmak üzere kiralanan taşınmaz için yapılan toplam 7.751.857,09 TL tutarındaki değer artırıcı nitelikteki harcamanın, 264-Özel Maliyetler Hesabına kaydedilmeksizin doğrudan giderleştirildiği

görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında hizmet binası olarak kullanılan taşınmazın geliştirilmesi veya ekonomik değerinin kalıcı olarak arttırılması amacıyla yapılan bakım-onarım vb. harcamaların 264- Özel maliyetler hesabına kaydedilmesi sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Başkanlık tarafından hizmet binası olarak kullanılmak üzere kiralanan taşınmazlar için yapılan değer artırıcı nitelikteki harcamaların 264-Özel Maliyetler Hesabına kaydedilmemesi nedeniyle 264-Özel Maliyetler Hesabı, 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 630-Giderler Hesabının tam ve doğru verileri yansıtmadığı düşünülmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>